

Ervaren leefbaarheid en veiligheid tijdens coronacrisis in Breda

Peiling 1

De samenleving wordt hard geraakt door het coronavirus. Om zicht te krijgen op hoe de huidige situatie ervaren wordt in Breda is inwoners gevraagd hoe het met hen gaat en wat zij doen met de adviezen en maatregelen.

Opzet en uitvoering enquête

Een enquête is 27 maart voorgelegd aan het Digipanel. Het Digipanel is een online panel dat Onderzoek & Inzicht in 2012 heeft opgezet en waarvoor inmiddels ruim 5.000 Bredanaars zich hebben aangemeld.

Zij krijgen acht keer per jaar een korte vragenlijst per mail over thema's waarbij binnen de organisatie een kennisbehoefte bestaat. De gemeente gebruikt de informatie om beleid en activiteiten verder uit te werken, keuzes te maken of bij te stellen.

De respons ligt tussen de 40-55%, afhankelijk van het onderwerp. De uitkomsten geven een indicatie van hoe de vlag erbij hangt. Het geeft dus geen representatief beeld zoals de Stads- en Buurtenenquête, waarbij we een steekproef trekken en achteraf ook wegen op een aantal kenmerken. Verder is de enquête verspreid via sociale media; Facebook, Twitter, LinkedIn en de website van Breda. Mensen konden de enquête tot woensdagmiddag 1 april invullen.

Respons

Ondanks dat sommige mensen de vragenlijst lang vonden en de link door het grote enthousiasme een uur traag werkte, hebben in totaal 4.339 mensen de enquête ingevuld; 1.166 via de link op sociale media en 3.173 via het Digipanel. Voor de analyses zijn de 4.106 respondenten meegenomen die minimaal één blok vragen invulden. Voor het Digipanel betekent dat een bruto-respons van 62,8% en een netto-respons van 61,4%.

Uitkomsten

Klachten en besmetting

Bij één op de tien Bredanaars is er iemand in het huishouden die klachten heeft die wijzen op het coronavirus. Op het moment van invullen is bij 0,7% sprake van een vastgestelde coronabesmetting in hun huishouden en 1,2% heeft een vastgestelde besmetting in huis gehad. Bijna de helft geeft aan persoonlijk iemand te kennen die besmet is (geweest). Eén op de tien kent iemand die hieraan is overleden.

Duidelijkheid van de adviezen

Gevraagd is in hoeverre het duidelijk is wat de adviezen in het dagelijkse leven van mensen betekent. Voor alle adviezen geldt dat deze voor het merendeel van de Bredanaars duidelijk zijn.

Adviezen	Ja	Meestal	Soms	Meestal niet	Nee
Geen handen schudden	98,3%	1,1%	0,1%	0,0%	0,5%
Bel alleen met de huisarts bij ernstige klachten en als de klachten erger worden (koorts en hoest/ademt moeilijk)	97,1%	2,0%	0,3%	0,1%	0,4%
Vermijd (grote) gezelschappen en openbaar vervoer	97,0%	2,2%	0,5%	0,1%	0,3%
Beperk bezoek aan kwetsbare personen (70 plussers en mensen met slechte weerstand)	94,5%	4,1%	0,7%	0,2%	0,6%
Maximaal drie mensen op bezoek en houd ook dan afstand tot elkaar	94,5%	4,5%	0,6%	0,1%	0,3%
Blijf thuis als één van uw huisgenoten last heeft van koorts (geldt niet voor mensen in vitale beroepen)	93,4%	4,4%	0,4%	0,3%	1,4%
Blijf thuis als u last heeft van neusverkoudheid, hoesten, keelpijn of koorts	90,4%	7,3%	1,4%	0,2%	0,7%
Probeer zoveel mogelijk thuis te werken	89,5%	4,4%	1,1%	0,8%	4,2%
Let op uw hygiëne (was vaak/vaker uw handen, gebruik papieren zakdoeken, zit zo min mogelijk aan uw gezicht, hoesten / niezen in elleboog)	88,6%	9,5%	1,4%	0,2%	0,3%
Houd 1,5 meter afstand van elkaar	88,2%	11,1%	0,5%	0,1%	0,1%
Mijd sociaal contact: zoek andere mensen niet op als het niet nodig is	85,5%	12,6%	1,4%	0,3%	0,3%
Blijf zoveel mogelijk thuis, ook als u geen klachten heeft	79,7%	15,8%	2,4%	0,8%	1,2%

Het advies om geen handen te schudden, levert het minst onduidelijkheid op (bij slechts 1,4%). De adviezen waarbij wat meer mensen niet of niet helemaal weten wat het voor hen betekent, zijn:

- Blijf zoveel mogelijk thuis, ook als u geen klachten heeft (8%)
- Blijf thuis als u last heeft van neusverkoudheid, hoesten, keelpijn of koorts (5%)
- Mijd sociaal contact: zoek andere mensen niet op als het niet nodig is (5%).

“Het advies om thuis te blijven is onduidelijk en tegenstrijdig met advies maximaal 3 mensen op bezoek mogen hebben. Een frisse neus mogen halen. Ben veel duidelijker in deze afspraken. Dat hebben mensen nodig nu. Niet op bezoek gaan, blijf binnen.”

Naleefgedrag van de adviezen

Verreweg de meeste Bredanaars volgen de adviezen ook op, zie tabel op pagina 1. De volgende adviezen worden het minst vaak opgevolgd:

- Blijf zoveel mogelijk thuis, ook als u geen klachten heeft (2% meestal niet of niet)
- Blijf thuis als één van uw huisgenoten last heeft van koorts (geldt niet voor mensen in vitale beroepen; 2%)
- Probeer zoveel mogelijk thuis te werken of de werktijden te spreiden (5%).

Degenen die bepaalde adviezen niet (altijd) opvolgen, geven als reden aan dat zij gezond zijn (28%), het niet lukt (27%), andere dingen belangrijker vinden (8%), het nut ervan niet inzien (6%) of het advies nog niet kenden (3%). Ruim drie kwart geeft (ook) aan dat het te maken heeft met iets anders (vitaal beroep, mantelzorg en naar buiten gaan voor boodschappen).

Bijna de helft (45%) vindt dat er nog te veel mensen in Breda zijn die zich niet houden aan de adviezen. Volgens 59% zijn dat vooral jongeren. De meeste mensen (69%) verbazen zich erover als mensen de adviezen niet opvolgen. De helft (52%) kan hier boos om worden en ruim een derde (37%) zegt er wat van.

Verder maakt het 14% van de Bredanaars angstig. Een kleine groep mensen (6%) begrijpt dat mensen de adviezen niet opvolgen. Tot slot geeft 4% aan dat ze hierop anders reageren, namelijk met onbegrip, irritatie of frustratie (met name als anderen geen 1,5 meter afstand houden).

Hoe kijken Bredanaars aan tegen de maatregelen?

80% vindt de genomen maatregelen goed en ruim één op de tien vindt de maatregelen in het algemeen goed, maar heeft moeite met een paar maatregelen. Ook ruim één op de tien inwoners vindt de maatregelen niet ver genoeg gaan en 2% vindt de maatregelen juist overdreven¹.

¹ Mensen konden meerdere opties kiezen, waardoor de percentages tot meer dan 100% optellen.

Verder vindt de helft dat supermarkten, drogisten en apotheken open moeten blijven en andere winkels dicht kunnen. Een derde is het hier niet mee eens. Bijna de helft vindt dat speeltuinen en parken open moeten blijven en bijna een derde vindt van niet.

“Publieke ruimtes zoals pleinen, trapveldjes, speeltuinen. Hier zijn vaak te veel mensen te dicht op elkaar. Dus ook in de wijken toezicht houden.”

Twee derde van de Bredanaars geeft aan geen moeite te hebben met de maatregelen die worden getroffen. De maatregel waar men het meeste moeite mee heeft (13% geeft dit aan) is dat er geen bezoek meer gebracht mag worden aan dierbaren in verpleeghuizen en andere zorginstellingen. Zie hieronder de maatregelen waar de meeste Bredanaars moeite mee hebben. Zij konden er vijf kiezen.

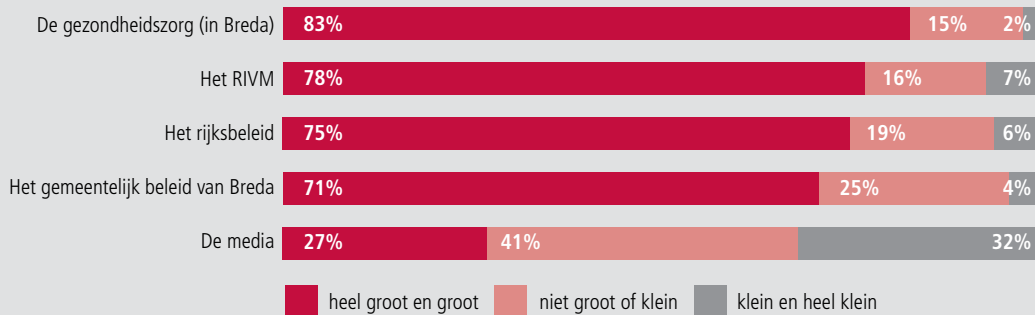
1. Geen bezoek aan verpleeghuizen en andere zorginstellingen (13%)
2. Sluiten van restaurants, cafés en andere drink- en eetgelegenheden t/m 6 april (11%)
3. Sluiten van sport- en fitnessclubs t/m 6 april (11%)
4. Annuleren van samenkomsten, bijeenkomsten en evenementen t/m 1 juni (10%)
5. Sluiten van de scholen en kinderdagverblijven t/m 6 april (9%)
6. Sluiten van kapperszaken, nagelsalons en schoonheidsspecialisten t/m 6 april (8%)
7. Overige maatregelen² (1-2%).

Vertrouwen in aanpak coronacrisis

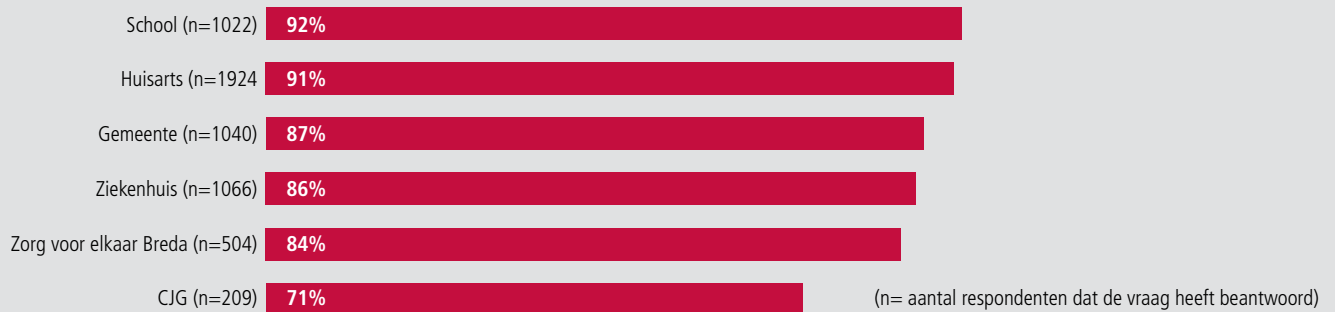
Bredanaars hebben over het algemeen veel vertrouwen in aanpak van de crisis door de verschillende instanties. Alleen de media wordt in mindere mate als betrouwbaar beschouwd, waarbij ongeveer een derde aan geeft weinig of heel weinig vertrouwen te hebben.

² Noodopvang voor kinderen van ouders in vitale beroepen t/m 6 april. Verzoek aan hoge scholen en universiteiten om online onderwijs aan te bieden. Sluiten van de Nederlandse grenzen voor mensen van buiten Europa. Sluiten van casino's t/m 6 april. Burgemeesters kunnen gebieden aanwijzen waar groepsvorming verboden is. Je mag in dat gebied dan niet met meer dan 3 personen samenkomen. Boetes kunnen uitgedeeld worden als mensen zich niet houden aan het verbod op groepsvorming op de aangewezen plaatsen. Winkels en het openbaar vervoer worden verplicht om maatregelen te nemen om ervoor te zorgen dat mensen afstand houden, bijvoorbeeld via een deurbel. Bedrijven kunnen boetes krijgen als zij zich niet houden aan de maatregelen.

Hoe groot is uw vertrouwen in de aanpak van de coronacrisis door:

Kunt u met vragen goed terecht bij...? (% ja)

Informatie en communicatie

De meerderheid van de Bredanaars die vragen heeft, vindt dat ze goed terecht kunnen bij desbetreffende organisatie. Met name bij de school, huisarts en gemeente (rond de 90%). De meeste mensen stellen vragen aan hun huisarts. Verder hadden ruim 200 mensen een vraag voor het Centrum voor Jeugd en Gezin; zeven op de tien kon hier goed terecht met zijn of haar vraag.

Een kwart van de Bredanaars die informatie wil over hulp door de gemeente/overheid voor ondernemers en ZZP'ers mist op dit gebied informatie. Ongeveer een vijfde mist informatie over ondersteuning door de gemeente vanuit de Wmo, financiële hulp door gemeente (bijstand), zorg en hulp in het ziekenhuis of zorg door huisartsen. Op het gebied van horeca, horeca, afval, zorg

voor jongeren mist 9 tot 16% informatie. Tot slot geven 140 mensen (4%) behoefte te hebben aan informatie op een ander gebied, met name specifieke informatie voor Breda, zoals:

- maatregelen binnen onze gemeente; wat is aanvullend/afwijkend/strenger in Breda?
- welke winkels zijn open en welke zijn/gaan dicht?
- overzicht op welke manier je (anderen) kan helpen in Breda
- de reden dat de gemeentelijke milieustraat open is
- tips en adviezen
- wel/niet sluiten van campings
- informatie over het aantal besmettingen, genezingen, overledenen per wijk/dorp in Breda

Is er informatie die u mist over de huidige situatie in Breda (% ja)

- uitleg dat voor de aanvraag Tijdelijke inkomensoverbruggingsregeling (Tozo) bij de gemeente gegevens gevraagd worden (bankafschriften en jaarrekening) terwijl volgens de Rijksoverheid eigen vermogen of partnerinkomsten buiten beschouwing worden gelaten
- telefoonnummer waar men (anoniem) kan melden als mensen zich niet houden aan de adviezen en maatregelen
- informatie buiten de online beschikbare informatie (huis-aan-huis bladen, folders).

Ook mist een enkeling informatie over:

- mogelijkheden en richtlijnen om te sporten/wielrennen op 1,5 meter afstand
- adviezen rondom dieren(artsen)
- uniforme richtlijnen hoe om te gaan met face-to-face contacten binnen de hulpverlening / kwetsbare gezinnen of inwoners. Zo hebben zorgaanbieders, Veilig Thuis en gemeenten bijvoorbeeld ieder een eigen richtlijn
- duidelijke regels over het buiten spelen van kinderen (moet het met toezicht, leeftijdsgrens, toegestaan of niet, speeltuinen/parken/kinderboerderijen)
- informatie over aanvraag Noodfonds overbrugging Werkgelegenheid (NOW), bijstand voor ZZP'ers of ondernemers en over wat kunnen/moeten ZZP'ers ondernemen.

Ervaring persoonlijke situatie

Gemiddeld beoordelen Bredanaars hun leven op dit moment met een 6,7 (83% geeft een voldoende). Bredanaars gaven in de Stadsenquête eind 2019 een 7,8 voor de tevredenheid met het leven. De meeste mensen (57%) geven ook aan dat deze score slechter is dan in de situatie vóór 27 februari. Voor 40% is de score hetzelfde en een kleine groep van 3% zegt nu juist een hogere score voor hun leven te geven. Verder voelt op dit moment bijna een kwart zich wel eens tot vrijwel altijd eenzaam, vergelijkbaar met eerdere cijfers uit 2019 (23% en 21%). Bredanaars hebben gemengde gevoelens bij de huidige situatie¹. Het merendeel voelt zich machteloos (85%) en een grote groep voelt zich rustig (80%). Ook voelt meer dan de helft zich verdrietig, gespannen, bang of gefrustreerd (55-60%) en één op de vijf mensen is boos. Naast deze negatieve gevoelens is ook ruim twee op de vijf blij. Tot slot geeft 12% aan andere gevoelens te hebben; bezorgdheid, onrust, gelatenheid en dankbaarheid.

Kinderen thuis

28% van de respondenten heeft kinderen die normaal gesproken op de basisschool, opvang (crèche of buitenschoolse opvang) of middelbare school zitten. Hiervan vindt 43% de opvang van hun kind(eren) thuis goed te doen, bij 38% gaat het wel en 16%

vindt het zwaar. Bij 3% gaan de kinderen nog naar school of de opvang.

Werken

Bijna twee derde van de respondenten heeft werk: 53% is in loondienst, 5% is ondernemer en 8% ZZP'er. Ongeveer vier op de tien (37%) werkt zelf in een vitale sector of heeft een cruciaal beroep. Bij 9% geldt dat voor zijn of haar partner. De meerderheid (88%) kan ondanks de coronacrisis nog werken (49% thuis, 22% op werk en 17% combinatie).

Zorg en ondersteuning

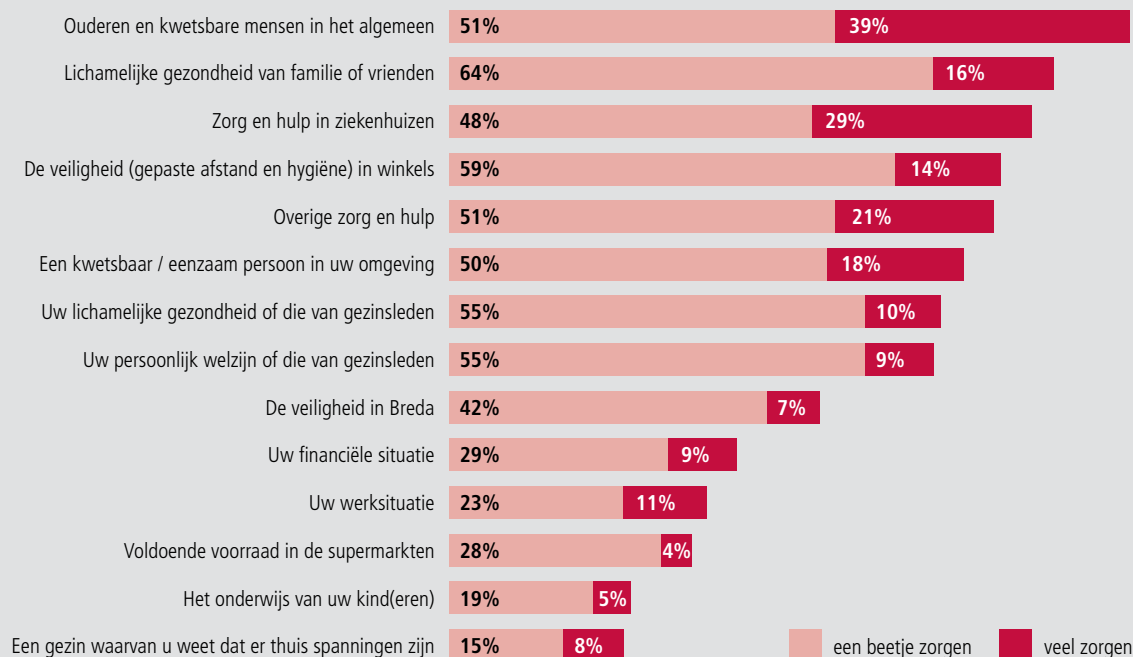
Er is gevraagd in hoeverre mensen zich kunnen redden op verschillende gebieden³. De meerderheid kan zich goed redden (rond de 90%) of krijgt hierbij hulp (2-6%). Er is op alle gebieden ook een kleine groep die hulp nodig heeft en deze niet krijgt, met name op het gebied van sociale contacten, psychische of lichamelijke gezondheid, huishoudelijke taken en administratie/financiën (elk ongeveer 2%). Een derde kent Zorg voor elkaar Breda (ZveB). Een vijfde kent ZveB, maar weet niet precies wat het inhoudt. Mensen die ergens hulp bij willen, kunnen hun vraag stellen bij ZveB. Hier werken bewoners, vrijwilligers en professionals samen. De locaties zijn op dit moment dicht, maar ZveB is wel telefonisch en per mail bereikbaar. Afgelopen weken zijn in Breda vele maatschappelijke initiatieven ontstaan om elkaar bij te staan. Er zijn mensen die graag hulp willen en mensen die graag anderen willen helpen. Via de website www.zorgvoorelkaarbreda.nl wordt dit samen gebracht. Ruim een derde van de Bredanaars wist dat ze ook hiervoor bij ZveB terecht kon (= twee derde van de groep die ZveB kende).

Zorgen van Bredanaars

Nagenoeg iedereen (99%) maakt zich een beetje tot veel zorgen over verschillende onderwerpen (zie grafiek). Met negen op de tien mensen maken de meesten zich zorgen om de ouderen en kwetsbare mensen in het algemeen (90%) en twee derde heeft zorgen om een kwetsbaar / eenzaam persoon in hun eigen omgeving (67%). Voor acht op de tien geldt dat zij bezorgd zijn over de lichamelijke gezondheid van familie of vrienden (81%), terwijl ruim zes op de tien bezorgd zijn om de lichamelijke gezondheid (64%) of het persoonlijk welzijn (64%) van zijn/haar familieleden of zichzelf. Ook over de zorg en hulp in ziekenhuizen (77%), de veiligheid in winkels (74%) en overige zorg en hulp (72%) maakt men zich zorgen. Ongeveer de helft van de mensen maakt zich zorgen om de veiligheid (49%) in Breda.

³ Boodschappen doen, Huishoudelijke taken, Administratie / financiën, Lopen, zitten en gaan staan, Algemene dagelijkse activiteiten: wassen, aankleden, naar toilet gaan, eten, e.d., De opvoeding van kinderen, Lichamelijke gezondheid, Psychische / geestelijke gezondheid, Aangaan en onderhouden van sociale contacten.

Mate van bezorgdheid (% een beetje en % veel zorgen van totale groep)

Ervaring algemene situatie en veiligheid

De gezondheidssituatie in Breda beoordelen mensen gemiddeld met een 5,4 en de economische situatie met een 5,3.

Over de veiligheid is men met een 7,0 veel positiever.

Score per situatie	%voldoende (6 t/m 10)	Gemiddelde
Gezondheidssituatie	49%	5,4
Economische situatie	47%	5,3
Veiligheid	71%	7,0

De meeste mensen (72%) vinden de sfeer in de buurt goed. Weinig mensen (13%) geven aan dat er meer ergernissen in de buurt zijn sinds de coronabesmettingen. Eén op de vijf (18%) voelt zich wel eens onveilig in de buurt. Bij de Buurtenquête⁴ in het najaar van 2019 was dat bijna één op de vier (24%). Verder vindt 14% dat het gebruik of de handel in drugs vaak voorkomt en 13% ziet vaak rondhangende jongeren. Er is een kleine groep die vaak overlast door buurtbewoners (4%) of daklozen en zwerwers (2%) ervaart. Voor al deze buurtproblemen geldt - behalve vernield straatmeubilair - dat in de huidige situatie een kleinere groep zegt dat dit vaak voorkomt vergeleken met 2019.

Grootste gemis

Op de vraag "Wat mist op dit moment het meest?" worden de volgende aspecten het vaakst genoemd: bewegingsvrijheid, fysiek sociaal contact (familie, vrienden, collega's) vooral in het elkaar kunnen steunen, vrijheid in het algemeen, gezelligheid (horeca) en het normale leven.

"Sociaal contact. Ik ben te veel alleen omdat ik alleen woon."

Positieve aspecten

Naast alle negatieve ervaringen die mensen hebben, blijkt ook dat

⁴ De uitkomsten zijn niet één op één vergelijkbaar vanwege verschillen in opzet, maar geven een indicatie.

mensen positieve ontwikkelingen zien in deze crisistijd. Zo vindt 70% het fijn dat de lucht nu schoner is. De initiatieven die ontstaan zijn waarin onbekenden elkaar helpen en ook de hulp van vrienden/familie vindt men positief (57% en 27%). Verder zegt iets meer dan de helft minder files te ervaren en deze tijd te zien als een tijd van bezinning. Ook de beweging in de buitenlucht vindt vier op de tien positief. Een derde heeft meer ruimte voor klussen in de tuin of in huis en één op de vijf kan door de coronacrisis meer tijd doorbrengen met zijn/haar kind(eren). Volgens 4% zijn er geen positieve kanten aan de huidige situatie. Tot slot, noemt men nog andere positieve aspecten zoals meer rust en minder stress.

"Er ontstaat een saamhorigheidsgevoel wat ik alleen nog maar ken uit de 50- en 60-er jaren."

"Hoe veerkrachtig we eigenlijk zijn. Verandering kost normaal veel tijd. Urgentie laat wederom zien dat we snel creatief en veranderlijk kunnen sturen om de situatie een positieve wending te geven."

Achtergrondkenmerken respondenten

Het grootste deel van de respondenten is tussen de 45-64 jaar (43%), ongeveer een kwart van de respondenten is tussen en 30 en 44 jaar en ook ongeveer een kwart is 65+. Van de respondenten werkt twee derde (in loondienst, als ondernemer of ZZP'er) en 26% is gepensioneerd of in prépensioen. De rest is werkzoekend of ontvangt een uitkering, huisman/vrouw, vrijwilliger of student/scholier (4%, 2%, 2%, 1%).

Afsluitende woorden van Bredanaars

- Blijf gezond!
- Dankbaar
- Enigszins lange maar wel goede vragenlijst
- Behoefte aan duidelijkheid